

Postmottak@dfo.no

Oslo, 26.06.2025

25/33 Høringsinnspill - krav og kriterier for bærekraftige leverandørkjeder

Det vises til høring om kontraktsvilkår, krav og kriterier for bærekraftig leverandørkjeder fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) og Etisk handel Norge (EHN). Redd Barna avgir med dette sitt høringsinnspill til denne høringen. Våre innspill omhandler kun forslaget til nytt kontraktsvilkår.

1. Kort om bakgrunnen for Redd Barnas innspill

Varer og tjenester som anskaffes av offentlige virksomheter kan ha tilknytning til folkerettsbrudd i konfliktområder. Det vil f.eks. være tilfellet der enten produktene offentlige innkjøpere anskaffer helt eller delvis er utviklet i strid med folkeretten, eller hvor leverandører til det offentlige har interesser i konfliktområder i strid med folkeretten selv om denne tilknytningen ikke har betydning for det som skal leveres til den offentlige oppdragsgiveren i Norge.

Reglene for hvordan offentlige oppdragsgivere kan fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter i forbindelse med kontraktsvilkårene er forskjellige for tilbudets overholdelse av menneskerettighetene og tilbyders overholdelse av menneskerettighetene:

- a. Tilbudet overholdelse av menneskerettighetene, inkludert barns rettigheter: Slike kontraktsvilkår må ifølge lov om offentlige anskaffelser ha tilknytning til produktene som leveres og kan ikke gjelde leverandørens virksomhet generelt.
- b. Tilbyders overholdelse av menneskerettigheter, inkludert barns rettigheter: FOA § 24-2 (3) bokstav i) åpner for at oppdragsgiver avviser en leverandør når oppdragsgiver kan dokumentere at leverandøren har begått «*alvorlige feil som medfører tvil om hans yrkesmessige integritet*». I NOU 2024: 9 punkt 9.6.4.2 uttaler Utvalget at denne bestemmelsen også innebærer at leverandører som er knyttet til brudd på grunnleggende menneskerettigheter, internasjonal humanitærrett eller annen folkerett i konflikt områder må kunne avvises.

Bestemmelsen om avvisning av leverandører etter anskaffelsesforskriften § 24-2 (3) bokstav i) får ikke betydning for allerede inngåtte kontrakter og det finnes heller ingen andre bestemmelser i anskaffelsesregelverket som pålegger oppdragsgiver å si opp en eksisterende

kontrakt, dersom en leverandør etter kontraktsinngåelsen for eksempel skulle inngå avtaler som medvirker til brudd på grunnleggende menneskerettigheter eller internasjonal humanitærrett i konfliktområder. Skal oppdragsgivere derfor kunne heve kontrakter på grunn av fremtidige medvirkning til brudd på eksempelvis internasjonal humanitærrett må dette reguleres i kontrakten. Vi mener det her må være fullt mulig å ha kontraktsvilkår som speiler det som står i FOA § 24-2 (3) bokstav i) slik at medvirkning til brudd på menneskerettighetene i kontraktsperioden (også utenom den konkrete avtalen) gjøres til hevningsgrunn.

2. Innspill til anbefalt kontraktsvilkår

Det er ikke klart om forslaget til anbefalt kontraktsvilkår som er sendt på høring både skal fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter i tilbudet og hos tilbyder.

I formålet med kontraktsvilkåret er det presisert at hensikten er å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter «*i forbindelse med produksjon av kontraktens gjenstand.*» Dette tilsier at kontraktsvilkåret er begrenset til å sikre respekt for grunnleggende menneskerettigheter i tilbudet. I formuleringen av kontraktsvilkåret 1. ledd forplikter leverandøren seg til å etterleve blant annet UNGP og OECD ved å utføre aktsomhetsvurdering. Aktsomhetsvurderingen etter UNGP og OECD er ikke begrenset til brudd på grunnleggende menneskerettigheter i selve produksjonen, men dekker også aktsomhetsvurdering hos leverandørens forretningsforbindelser, herunder kunder. Formuleringen i 2. ledd av kontraktsvilkåret er likevel begrenset til å gjelde hvilke konvensjoner som leverandøren skal respekteres ved «*produksjon av varer og tjenester med høy risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter.*» Ordlyden er her ikke begrenset til produksjon av kontraktens gjenstand slik som den er i formålet med kontraktsvilkårene. En naturlig språklig forståelse av det anbefalte kontraktsvilkåret er likevel at den er begrenset til å gjelde respekt for grunnleggende menneskerettigheter i selve tilbudet og ikke hos tilbyder.

Redd Barna mener det er viktig at standardkontrakter for offentlige anskaffelser også inneholder bestemmelser som sikrer respekt for grunnleggende menneskerettigheter hos tilbyder og ikke bare i tilbudet. Et slikt kontraktsvilkår vil også være i tråd med den rettsutviklingen vi har sett de senere årene innenfor selskapers samfunnsansvar gjennom blant annet den norske åpenhetsloven hvor større norske selskaper pålegges å gjøre aktsomhetsvurderinger ikke bare i eget selskap, men også hos forretningspartnere og forretningsforbindelser.

Siden lov om offentlige anskaffelser har begrensninger når det gjelder å regulere forholdene ved tilbyderen, anbefaler vi at det tas inn et eget kontraktsvilkår i standardkontraktene til

DFØ om overholdelse av menneskerettighetene hos tilbyder og som da speiler særlig FOA § 24-2 (3) bokstav i) og eventuelt andre avvisningsgrunner som er nevnt i forskriften.

Med vennlig hilsen

Nina Langslet
Seksjonsleder internasjonal politikk

Mads Harlem
Advokat og folkerettsrådgiver

